

RÉGION ACADÉMIQUE
OCCITANIE

MINISTÈRE
DE L'ÉDUCATION NATIONALE
MINISTÈRE
DE L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR,
DE LA RECHERCHE
ET DE L'INNOVATION

CONCOURS EXTERNE SPECIAL DE RECRUTEMENT DE PROFESSEURS DES ECOLES

Session 2018

Lundi 9 avril 2018 – de 8h00 à 11h00
Epreuve écrite en langue régionale

OCCITAN

Durée : 3 heures

**Commentaire guidé en langue régionale d'un texte en langue régionale
et traduction en français d'un passage de ce texte**

Le candidat composera dans la variété de langue de son choix.

Rappel de la notation : L'épreuve est notée sur **40 points**.

**L'usage de tout ouvrage de référence, de tout document et de dictionnaire est interdit.
L'usage de la calculatrice est interdit.**

N.B : Hormis l'en-tête détachable, la copie que vous rendrez ne devra, conformément au principe d'anonymat, comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine etc. Tout manquement à cette règle entraînera l'élimination du candidat.

Si vous estimez que le sujet, les questions ou les annexes comportent une erreur, merci de signalez lisiblement votre remarque dans votre copie et de poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, il vous est demandé de la (ou les) mentionner explicitement.

Adieu la libertat !

En 1800, pels Monts de La Cauna, descobriguèron un dròlle desconegut.

Aquí èran de mond vestits de negre que m'avitalhavan. E mai s'escrimavan per me téner net. Per melhor me despesolhar, me rausèron los cabèls a còps de toroiras⁽¹⁾. Aprèp, me banhèron dins una nauca amb d'aiga tebesa.

5 Me porgissían pro per me repasimar : la vida i èra pas marrida. Çaquelà, aguèri pas aquí la panta⁽²⁾ de tornar dins lo rèc o per las castanhals, demest las manadas de tessons, ont èri lo pus sovent ajaçat.

Nuèit e jorn, ausissíai, a tocar, lo son de campanas encantarèlas. S'èri pas estat embarrat, me seriái cregut endacòm de benesit. Coma sul puèg de Ròca Cesièira, amb lo vent embelinaire !

10 Al cap d'un setmanada, de matin, me tornèron claure dins la gàbia atalada de dos cavals... E la corrida saquejadissa me menèt vèrs lo ser dins un autre ostalàs demest de carrièiras bèlas⁽³⁾. Un òme negre, mas d'un aire bravàs, me parlèt suavament. Sulcòp me repasimèt de trufas e de còca.

15 Me menèt dins un membre alargat amb un fuòc que cremava. Diguèt a un òme que deviá èsser lo vailet de me velhar. Çò que faguèt aqueste tota la nuèch en m'espiant per la pòrta dubèrta.

20 Sul matin arribèt amb de còca e de castanhas bajanadas⁽⁴⁾. Puèi me trapèt pel braç e me menèt suavament defòra dins un castron qu'aviá vista sus un jardin bèl mas encastrat per de parets. Aquital me faguèt signe que podiái far mos besonhs acorrocac sus un trauc negre que la sentor disiá pro l'usatge que se'n fasiá ! Sulcòp aquò me disiá pas ; mas al cap de qualques jorns i me faguèri... E l'òme foguèt content e m'alispèt.

25 Me daissavan aital me passejar dins l'òrt. Dintravi dins lo membre quand aquò me disiá per m'estirar subre la palha sanissa o per trolhar de castanhas bajanadas a rifla-ronfla.

30 Un jorn lo mèstre e lo vailet arribèron amb un olon emplenat de quicòm de mòl : de « favas » diguèt lo vailet – lo nom me soven per tant que lo me disiá d'arreu⁽⁵⁾ en las guinhant del det. Ne vogèt una coçada dins un escudelon. Trapèt un croston de pan, lo trempèt dins l'ola en me faguent signe de far coma el, dins l'escudelon. Lo fumet m'aviá un pauc susprés, mas tardèri pas a i préner gost.

35 L'endeman lo vailet arribèt amb una saca de quicòm qu'aviái vist mai d'un còp dins los òrts sens ne conéisser l'usatge. La pausèt pel sòl, se seguèt sus un selon e se metèt en dever de dobrir aquelas coscolhas, de ne far sortir los granons redonds e lusents que getava dins un olon pausat a posita. Me faguèt signe de far coma el... E compreguèri sulcòp !

Lo comprenòri se dubriguèt encara mai quand tornèt l'endeman amb l'olon que m'aviá tant agradat. Faguèri un sadol d'aquel daquòs que davalava tot sol. E l'endeman e cada jorn me carrèri d'engrunar las « favas ».

40 Getavi los granons plan lises dins l'ola amb d'aiga. Lo vailet me daissèt penjar l'ola al cremal. [...] Èri estrambordat quand virava lo bolh ! En primièr i auriái tanplan fonzada la man. Mas foguèri escarnit al primièr assag ! Esperar que l'aiga tornèsse tebesa èra per ieu un suplici !

Tant lo mèstre coma lo vailet me daissèron aital apréner a me menar amb un pauc de biais. Velhavan pasmens que faguèssi pas d'estautiás⁽⁶⁾.

45 M'èri daissat vestir d'una camisa, d'un cotilhon, e mai d'una casaca per anar defòra. Çò que fasiái amb plaser, que faguèsse solelh o que ploguèsse, que nevèsse o que gelèsse. Aquí que mai me carravi, èra quand lo vent bufava !

Lo mèstre mancava pas de me venir alisar la cabeladura que butava e veniá doça e sedosa. Lo vailet me palpava las espatlas, content de me veire ganhar a vista
50 d'uèlh ! Aquò lo fasiá bascular a gòrja badada.

Tot aquò me fasiá plaser. E me daissavi far, per tant que aviái pas tardat a compréner qu'aital me dirián pas res !

Çò qu'empachèt pas qu'un parelhat de còps, que trobèri las pòrtas dubèrtas, m'escampèri per carrièras, de tant qu'èri atirat per las corridas liuras. Cresi plan
55 qu'aqueles jorns lo vent d'Autan bufava a flecas.

D'après Leopòld Durand, *Lo Salvatjon*, Vent Terral, 2002

(1) cisèls per tondre las bèstias

(2) lo plaser, l'enveja

(3) a Rodés

(4) cuèitas a l'aiga, bolidas

(5) sovent, de contunh

(6) coquinariás

Traduccion :

Tradusètz en francés de la linha 43 « *Tant lo mèstre...* » a la linha 55 « *...bufava a flecas.* »

Comentari :

Bastissètz un comentari del tèxte en vos apiejant sus aquestes punts :

1/ Qué sabèm del narrator ? Fasètz-ne lo retrait (portreit).

2/ Quina es l'evolucion de sa situacion e de son comportament al long del tèxte ?

3/ Quinas reflexions vos inspiran las linhas 51 e 52 : « *Tot aquò me fasiá plaser. E me daissavi far, per tant que aviái pas tardat a compréner qu'aital me dirián pas res !* »

4/ Quin ròtle jòga l'entorn dins la socializacion d'un mainatge ? Balhatz d'exemples.